

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezčer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne pett-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvoli frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Frana Kožmanna hiši „Gledališka stolba“.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Iz državnega zbora.

V dan 13. t. m. pričela je budgetna debata, katera po starej navadi vsakej stranki daje zaželeno priliko, povedati vse, kar je leži na senci. Marsikateri poslanec nabira gradiva po več mesecev, pri butgetnej debati se potem odpro vse zatvornice zgovornosti, in pritožbe in želje se pokažejo na povrje razprave, katerim sicer nij bil pravega mesta. Meji govorniki, ki so se oglasili do zdaj, opazujemo ta važni in pomembepolni razloček, da ustavoverni govorniki v svojih sredstvih niso baš izbirljivi, vse jim rabi: dialektika, sofisterija, zviača, mnogokrat tudi neresnica, zato se pač često prijeti, da so na laž postavljeni in potem — tisti. Naši govorniki odlikujejo se vseskozi stvarnimi govorji, kajti dogodbe in resnice imajo neovrgljivo moč, tu nij treba zviač in laž niti tako nedelikatnega tona, kakeršnega je vajen n. pr. kvadratni žid dr. Jacques. Prvi, kateri je v budgetnej debati poprijel besedo, bil je naš stari in vedno starejši Carneri, čigar govorom se vedno pozna, da so v Wildhausu zagledali luč sveta. Mož si sicer domislja, da je velik filozof pred Bogom in pred ljudmi, spisal je celo knjigo o „Ethiki“ (katera je pa baje v nekoliko iztisih našla uže tudi pot na „Tandemmarkt“), pa njegov govor nijma toliko filozofičnega duha, kakor navadna žaba volne.

Napadal je sicer vladu prav ostro, tudi nas Slovencev se je spominjal in trdil, da naš jezik nij sposoben za uradovanje.

Ne bodo se dalje pečali z njegovim vseskozi zanikujočim govorom, Čeh Matuš mu je itak dobro odvrnil. Ta govornik ima sploh veliko spremnosti. Omenjal je potrebo, da se prepriredi zakon o prihodnini tako, da bodo tudi tisti plačevali davke, kateri so se do zdaj vedeli odtezati, pretresaval davke o pivu, sladkorji in

žganji in navajal tudi zanimljivost, da vsled slabe železnične politike ustavovercev, mi z Nemčijo glede spirita ne moremo tekmovati, kajti ogrska kruza se izvaja v južno Nemčijo cenje, negoli v Česko.

Preidoč na jezikovne razmere vpraša:

„Kako pa je prav za prav izvedenjem narodne jednakopravnosti, na pr. v Šleziji in v deželah in deželnih krajih, kjer bivajo Slovenci? (Čujte! na desnici.) Je li pravno mogoče, da se tožbe, ki so pisane v deželnem jeziku, pri sodnihah v Šleziji ali južnej Štajerskej niti ne sprejemajo? Je li verjetno, da deželni uradi v slovenskih krajih slovenske uloge kar kratko vračajo vlagatelju? (Čujte! na desnici.) Taki dogodjaji kažejo prav jasno, kako smo še daleč od istinitega izvedenja narodne jednakopravnosti.

Nalog vlade bi bil, kjer je treba, da po zakonodajnem potu potrebno ukrene, a tudi energično izvede, (Dobro! na desnici) in kjer bi zakonita določila potrebna bila, da biste predložila ustavnemu obravnavanju.“

Poslanec Matuš zagotavlja potem, da bode večina zbornice taka vprašanja prav resno razpravljal, očita Carneriju nemški šovinizem in konča:

„Kaj naj na pr. sodim o razmišljavanjih gospoda predgovora, ki meni, da bi se ne smelo česko vsečilišče ustanoviti v Pragi, v središči, v glavnem mestu dežele, v zgodovinskem senci narodnem, ne v onem mestu, ki šteje poleg 30.000 nemških prebivalcev 130.000 Čehov (Čujte! na desnici) marveč, da bi se bilo moralno preložiti to vsečilišče v Tabor ali v Benešev? Ali nij to razumljenje naše narodnosti, ali vsaj našega narodnega čuvstva? Gotovo! (Tako je! na desnici.) Ta govor se mi zdi, kakor da se v njem parlamentarno oglašajo neparlamentarni dogodjaji in spomin. Nehote spominjam se pesni odličnega nemškega pesnika, ki je pel o

narodih-strežajih (Bedientenvölker) in ti narodi strežaji, oziroma njih zastopniki naj sede na tej (desnej) strani visoke zbornice. To, gospoda moja, si zapomnite: Če bili smo kedaj, uže smo nehalli zdavnaj to biti; mi nečemo tako nevredne uloge igrati ni v Evropi, ni v tej narodnostnej državi. (Dobro! na desnici.) Mi smo tu in terjali bodo ono, kar imamo kot narodi po ustavi in po naravnem pravuterjati pravico. (Dobro! na desnici.) Jaz mislim, da je to tudi vladin program, in ker je ona zapisala si na zastavo jednake pravice za vse, zato bodo jo še na dalje podpirali in zato bodo tudi zdanji budget dovolili.“ (Pohvala in ploskanje na desnici.)

Govoril je nadalje levičar Schäup, kateremu je minister Falkenhayn oporekal prav dobro, in Klier, kateri je svojo neslano interpelacijo o pretepu v Kuhljaku še jedenkrat pogrevl in premieval, z desnice pa Schindler in Gabler, izmed katerih je posebno pri velikem zanimljivem građiva. — Pred koncem seje čitala se je interpelacija dr. Tonklija in drugov, katero smo uže priobčili.

Politični razgled.

Notranje dežete.

V Ljubljani 16. februarja.

V včerajšnji seji državnega zborja predložil je minister za trgovino baron Pino nov colni tarif in sicer povraš. Tako n. pr. se bode povraš col na kavo od 24 gld. na 40 gld., znatno se bodo tudi col po tej ministrovji predlogi povraš pri tkanicah. V utemeljtvu te predloge se glasi: „Mi stojimo danes zopet tam, kjer smo stali 1878 leta, namreč pred potrebo, da naš tarif v resnici avtonomno revidiramo, a od takrat se je situacija bistveno razrasnila; nada, da bi z oziranjem na inozemstvo ono tudi do varovanja naših interesov priveli, je odstranjena in mi moramo danes dopolniti, kar so misli v letu 1878, da morajo opustiti.“

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Malovrh.)

Prva knjiga.

(Dalje.)

XIV.

Zopet sta dva tedna minula. Sipagin odredil je vsakemu dnevni posel, ako tudi ne kot minister, to vendar kot kakšen okrajni glavar, a sam držal se je — veličastno. Kolja se je učil; teta hotela je počuti zavoljo tajne svoje jeze; gostje so prihajali in odhajali, se zabavali, se prepirali — v kartanji in nikdar ne dolgočasili. Tudi Valentina Mihajlovna nadaljevala je svoje koketiranje z Neždanovom, a s to mešala se je neka dobrohotna ironija. Kar se Marijane tiče, to je ona z Neždanovom sklenila veliko prijateljstvo; v prvega veliko začudenje, uveril se je, da Marijanin značaj nij niti izpremenljiv kot vreme niti ruhast, nego miren, tako da se z njo o vsem brez velikega odpora govoriti more. Nekatere krati sta vkupe šolo obiskala;

a uže prvikrat uvidel je Neždanov, da tu nij nič storiti mogoče. Dijakon je z gospoda Sipaginom dovoljenjem v njej ravnal, kakor ga je bila volja in ako je starec sicer ne brezpametno, a po starem kopitu otroke čitati učil, to so bila vprašanja, ki jih je pri izpitih stavljal, isto tako čudna kot odgovori, katere je bil otrokom prej v glavo ubil. — Tako se je na prliko vprašanju „Kaj znači izraz: Temna je voda v nebesih“, odgovorilo: „To je ne razumljivo.“ Poletje bilo je tu in zategadelj se je šola tudi kmalu zatvorila.

Na to skušal je Neždanov, spomnivši se Paklinovih besedij, s kmeti v dotiko priti, a kmalu se je uveril, da ne dela mej njimi propagande, nego da le njihove značaje študira. On je skoro celo svoje življenje v mestu preživel in mej njim in kmetskim stanom bila je razlika, ki mu je nij možno bilo odstraniti. Govoril je tudi z onim pijancem Cirirom, celo z Mendelejem, ali — čudo! — z nekom strahom. Čul pa nij nij, nego celo vrsto psov in kletev. Nek drug kmet, z imenom Fitujev ga je še bolj začudil. Obraz tega človeka bil je neizrečeno energičen, baš kakor kakšnega bandita, in Neždanov ukrepal je iz tega, da je našel porabljivega moža.

— A kaj se je izkazalo? T. Fitujev bil je pravi proletarij, kateremu je občina vzela posestvo, ker on, močan, zdrav človek nij mogel delati, kakor je z velikim ihtejem in jokanjem zagotovljal. „Jaz ne morem delati: ubijte me, ali delati ne morem.“

— Stvar zavrsila se je tako, da mu posestva nijso več izročili, a on je okolo prosačil. . . . Prosajači z obrazom Rinaldo Rinaldinijevim! Pri tvorniških delavcih imelo je Neždanovo prizadevanje še manjši uspeh; ti so vsi ali preveč veseli svojega življenja ali preveliki siromaki, da nij bilo z njimi nč početi. S takimi brdkimi izkušnjami pisal je Neždanov svojemu prijatelju Silinu, kjer mu je svojo vesrečo in svojo nespretnost tožil ter poslednjo smatral izvorom nedostatne odgoje in grde estetične svoje narave. Obšla ga je misel, da on ne more propagirati ustno, nego pismeno; — ali začeta brošura ostala je neizgotovljena. Vse, kar koli je zapisal, videlo se mu je nedostatno ter na njega samega naredilo utisek, da je vse prisijeno in nepravilno v jeziku in načinu; nekatere krati pak našel se je sebi na velik strah poetizirajočega ali se spomnil na kakšne skeptične izreke. Odločil se je svojih poverjenici Marjani pozvati o svojih nesrečnih poskušnjah in zopet je bil

"Pol. Corr." svari čitatelje naj ne verujejo preveč novinarskim glasovom, kateri pripovedajo čudne reči o panslavističnih agitacijah v Galiciji. Nekaj je resnice na tem, a laži pa mnogo več.

Z bojišča na jugu razglaša glavno poveljstvo v Sarajevu v bojih proti vstašem pale ali ranjene: V 29. januvarju v boji pri Rogoži pal je infanterist Vencel Kosar; lebko ranjen je bil infanterist Adalbert Wlach. — V 10. februarju v boji pri Trnovu je bil mrtev Sandor Zsigmond, težko ranjena sta bila Janos Turos in Lajos Matyas. — V 10. t. m. pri Foči: težko ranjen Josip Partel. — V 11. dan t. m. pri Foči: težko ranjena Ivan Czervak in Konrad Wottawa.

Vstanje države.

Nekateri avstrijski listi so svetovali, naj bi se Črnogora okupirala, da bi se laglje pomirila vstaja v Krivošijah in v Hercegovini. To pisarenje avstrijskih listov pa kakor naravno nij vzbudilo v Črnogorcih posebnega veselja, marveč veliko razjarenost proti Avstriji in "Glas Črnogore" je odgovoril: "Avstriji svetovati, naj Črnogoro okupira in nam vzame svobodo, katero smo si ohranili skozi pet stoletij, nij napačna misel, a jako nevarna je. Avstria naj le pomisli, da se t' ne izvede tako lahko, da se Črnogorci umemo braniti, da še nikdar še nij nikomur posrečilo Črne gore okupirati, da niso le avstrijski vojaki, marveč tudi srčni Turki, in njim na čelu srčni Sulejman, plačali pot mej Nikšićem in Spucem s 6000 mrtvimi, dve uri hoda, za kar so potrebovali cel teden. Avstrije naj le pridejo, mi jih pričakujemo!"

V "Presse" se piše iz Bukurešta od 13 t. m. o ruskih agitatorjih: "Ruski obrist Trošinski vrnil se je v soboto iz Vidna in Ruščuka tu sem in je bil v noči navzočen pri panslavistični seji, v katerej se je prebralo pismo Korzakovo, kateri nagovarja, naj se „patriotično delo“ nadaljuje. Dalje so se prečitala pisma iz Zagreba in Belgrada. Odgovornost prepuščamo „Pressi“.

"Pol. Corr." poroča, da se srbski narod drži lojalno vstaji nasproti; ne le da nobeden Srb še nij šel čez mejo mej čete vstaške, tudi podpiranje z denarjem je le nezgodno. Dugi nemški listi pa, kateri vodi le strast do Srbije, trde, da se po plesičih, shodih in gostilnah pobira denar za vstaše — in to vse trdě zato, da bi Srbijo očrnil pred Evropo.

V francoskej zbornici je vojni minister dajal poročilo o razmerah v Tuniziji in zatrjeval, da vlada popoln mvr. Francoske čete da žive v popolnem sporazumljeni z domačini, generali pa so vendar še pravljeni za vojno. Freycinet je ministarskemu svetu naznačil, da sta Francija in Anglija poslali do svojih zastopnikov pri evropskih državah naročila, naj bi države povabili, da se z njima posvetujejo o egiptovskem vprašanju. Freycinet je teh mislij, da bodo evropske vlasti za status quo in da se bodo varovale mejnarde pogodbe.

Iz Alžirije se poroča, da na jugu Orana in v drugih delih Alžirije vlada popoln mir; nič ne kaže, da bi se rodovi hoteli zopet vzdigniti. Če bi se pa to zgodilo, ne bode imel njih upornikov dobrega uspeha, kajti Francozi imajo vse strategično važne kraje v svojej oblasti.

Londonski list "St. James Gazette" si je izmisli, da misli knez Bismark egiptovski problem

na čudovit način" rešiti: mej Kedivom in sultanom obstoječa razmera se bode razrešila; Kedive se bode odstranil, Egipt postane — kakor n. pr. Belgija nezavisna država pod varstvom Evrope; in nemški princ se bode postavil za kralja ali kneza v Egiptu. Na te besede pa odgovarja "Nord. allg. Zeitung": Mi se ne čudimo, če se tak nezmisel tiska; papir je potrežljiv in novine se morajo na kak način izpolnit. Jeden list iznajde nemškega kneza za Egipt, drug v pripovedati o razporu mej Avstrijo in Rusijo, tretji zopet, da bode Nemčija anektirala Poljsko . . .

ljudje komaj da so si iz nesreče malo opomogli, zadeva jih je druga še strašnejša.

Zavarovani so nekateri, pa plačali so zavarnino le kaki širje do pet.

Precej zjutraj prišel je preblagorodni gospod c. k. okrajni glavar iz Postojne na mesto pogoriča in z gosp. županom škodo ogledal. Blagodušni gospod obljubil je na to delati, da se unesrečenim družinam z milodari kolikor mogoče pomaga, da se zares žalostni njih stan vsaj nekoliko olajša. Obračamo se tudi mi do dobrih ljudij, do blagih, usmiljenih src z milo prošnjo: naj pomaga, naj se usmili, kdor more! Ljudstvo, brez tega siromašno, ubogo, prišlo je ob obleko, ob živež zase in živino. Naj si je svet vsak blagi dobrotnik, da z vsacim najmanjšim milodarom pomogel bode nesrečnim siromakom osušiti solzo iz mokrega očesa! Sila je velika in Bog bode stotero povrnih blagim dobrotnikom!

Iz Št. Jarneja 14. febr. [Izv. dop.] Naša po prerano umrel, za narodno stvar vnetem, g. Fr. Zagorec ustanovljena prostovoljna požarna bramba priredila je v nedeljo 12. t. m. v dvoranah gostilne g. J. Zagorce prvo svojo predpustno veselico s tombolo in plesom. Ker je bil čisti dohodek od vstopnine in tombole odločen za podporo tega dobrodejnega društva, za to je tekmovalo vse v darovanji dobitkov, in nabralo se je toliko število lepih in ličnih prostovoljnih daril, da sta se nopravili dve bogati tomboli, in je še ostalo dobitkov za jednako igro, ki ima biti prihodnjo nedeljo.

Požarna bramba, praznično oblečena, sprejemala je dohajajoče goste. Ob 8. uri jele so se polniti dvorane z odličnimi gosti iz Št. Jarneja in okolice, in kmalu se je pričelo živahno gibanje po vseh prostorih.

Posebno dragi gostje so nam bili pevci kostanjeviškega "bralnega društva", ki so pred tombolo in po tomboli zapeli nekaj mičnih domačih pesnic tako precizno in navdušeno, da jim je donela od vseh strani zasluzena pohvala.

Čestitamo mlademu "bralnemu društvu", da ima tako vrle in za narodno stvar vnete pevce.

Pri plesu svirala je godba iz štajerske Planine (Montpreis).

Veselica vršila se je po vsem v najlepšem redu in v splošno zadovoljnost, za kar se moramo zahvaliti v prvej vrsti novemu načelniku požarne brambe g. Ant. Majzelu ml.

Radostno se opazuje, da se je jelo tudi po Dolenjskem probujati priprosto ljudstvo, da se snujejo narodna društva in se širi narodna zavest.

Tudi naša požarna bramba je ustanovljena kot narodno društvo, ima slovenska pravila in slovensko komando.

V tem smislu se je porodila ter stopila mej svet, in to je bila tudi zadnja volja pokojnega ustanovitelja, da naj društvo obrani naroden svoj

vrlo začuden, videvši, da sicer ne za njega leposlovne poskušnje, nego za moralne boli, ki so tudi njej samej znane bile, z njim simpatizira. Marijana bila je isto tako odločno protivna estetiki, kot Neždanov, a vendar je Markelovljevo ponudbo baš zategadelj odbila, ker v tem moži nij bilo ni sledu estetiki. Dakako, tega niti sama vedela nij, saj v nas le vse ono močno deluje, česar si nijsmo svesti. Tako minil je dan za dnem — jednolично — ali ne dolgočasno.

Z Neždanovom vršila se je neka izpremembra. On je bil sam s seboj, ali bolje rečeno, s svojim delovanjem nezadovoljen. To izraževal je v svojih govorih, a na dnu srca bilo mu je povsem drugače; bil je mirnejši, nego kdaj poprej. Je li to bilo vsled miru in samote, čistega zraka, poletja, dobre hrane in prijetnega, rednega žitja, ali je od tod prihajalo, da je prvkrat v svojem življenju čutil osrečujoče čuvstvo popolne harmonije svoje duše z dušo ženske — težko je reči; a v istini, bilo mu je lehko okolo srca, akopram je svojemu prijatelju Silinu tožil, in kakor je menil, odkritosrčno tožil.

Nekega dne pak probujen je bil iz tega dušnega razpoloženja.

V jutru tega dne dobil je pismo od Vazilija

Nikolajeviča, voditelja celega podjetja, kjer se mu je ukazalo, da se ima po Markelovu seznaniti s Solominom, uže nekatere krati omenjenim in z nekim trgovcem Goluškinom, v S. bivajočem starovercem, ter novih ukazov čakati. To pismo ga je tako iznenadilo, očitanje njegove nedelavnosti čitati je bilo izmej vrstic. Srditost, do zdaj le po besedah izraževana, polastila se je zopet njegove duše.

Jezen in srdit je bil Kolomejcev k obedu prišel. — "Pomislite si," povzel je s skoro jokajočim glasom, "kakšno strašno dogodbo sem uprav iz novin zvedel. — Razbojniki so mojega prijatelja, ljubezničega kneza Milana, kneza srbskega, v Belgradu umorili. — Kaj bodo ti Jakobinci, puntarji, še storili, ako jih trda roka ne uniči."

Sipjagin "dozvolil si je opomniti", da tega groznega umora niso Jakobinci, — katerih, kakor je obče znano, na Srbskem nij, — zakrivili, nego stranka Karagjorgjevičeva, ki je Obrenovićem sovražna. — A Kolomejcev nij hotel o vsem tem nič slišati, nego je le z istim glasom govoril o svojem prijateljstvu do umrlega in o tem, da mu je slednji neko puško poklonil . . . od Jakobincev prišel je na domači krib, na nihiliste in socialistike, ter jih grozno psoval. Z obema rokama zgrabil je dolgo na

francosk način spečeno pogačo, jo nad svojim krožnikom prelomil, kakor se to v Parizu v kavarni Riche vidi, ter izrekel željo, da bi vse one, ki se sedanjam odnošajem ali sploh komu protivijo, na isti način zlomiti in uničiti mogel!! To so bile njegove besede! — "Čas je! Čas je!" — je trdil, ter nesel žlico juhe k ustom. — "Čas je! Čas je!" je ponavljal ter slugi vino točečemu svojo kupico prnil. Z velikim spoštovanjem omenil je velikega Moskovskega publicista in "Ladislas, notre bon et cher Ladislas", bilo mu je zmerom na jeziku, a njegove oči bile so vedno v Neždanova uprte, kakor da ga je hotel s tem jeziti: "Evo ti! To je zate!"

Naposled zmanjkalo je temu strpljivosti, začel je ugovarjati, iz začetka kratko in tresočim (a ne od bojazni, nego od razburjenosti) skoro hričavim glasom zagovarjal je nade, principe in ideale ruske mladine, na kar mu je Kolomejcev tankokričečim glasom odgovarjal, ter naposled osoren postal. Sipjagin zavzel se je dostojanstveno za Neždanova in njegeva soproga isto tako; teta skušala je Koljino pazljivost na kakšen drug predmet vzbudit, ter je izpod svoje jej čez čelo viseče čepe srditimi pogledi društvo motrila; Marijana sedela je, ko da je iz kamena izsekana.

značaj. Zato bo tudi št. jarnejska požarna straža s tem najbolj slavila spomin svojega ustanovitelja, da bo pogumno in krepko branila ne le samo materialno imetje in življenje pred silnim požarom, ampak da se bode tudi z jednako odločnostjo stavia v bran pogubnemu in razdirajočemu nemčurškemu duhu, ko bi kedaj skušal utihotapiti se v njene vrste. Tako si bo pridobila in ohranila priznanje in simpatije.

Iz sežanskega okraja 14. februar. [Izv. dop.] (Naš glavar g. pl. Höhnel ter županstvo in ljudske učilnice — Učitelj „misere“. — Rubadi. — Neotesano postopanje poreznikovo.) Ne hvali dneva pred nočjo in človeka ne, dokler ga popolno dobro ne poznaš! tako nekako sem bil vzkliknil pred nekaterimi meseci, ko sem čital, da pride v Sežano na mesto g. pl. Bosizija nov c. kr. okrajni glavar g. Ernst vitez Höhnel, ki je vrlo več slovenščini, ves vnet za jednakopravnost, kateri bode pošiljal županstvom samo slovenske dopise, ki bode v obče skrbel, da se ne bode več tako nesramno teptalo po naših zakonih ter tako neusmiljeno pometalo z našim jezikom kakor doslej itd. Vse to in takšno, pretirano in prenaglieno hvalisanje je bilo čitati po raznih slovenskih novinah, in v resnici: nekateri so verovali praznim besedam, in veselili so se. A jaz sem tisto in mirno čkal v zatišju, opazoval iz daljine ter neprestano čakal, kdaj se bode izpolnilo vse, o čemer smo čitali, — čakal sem, a ničesar ne pričakal; naposled sem izgubil nadajo in s tožnim srcem sem se osvedočil, da sem imel prav, misleč si tedaj svoje: denes čujem od vseh strani samo žalostne glasove o nemškem uradovanju in dopisovanju gospoda glavarja pl. Höhnela, županstva se pritožujejo, da dobivajo od slavnega c. kr. okrajnega glavarstva sežanskega malo ne le nemške odloke na slovenske vloge! Dan na dan leté iz kraške „stolice“ nemški ptički, kakor: „An das ansehnliche Gemeindeamt in N. — Mit Beziehung auf den Bericht vom“ itd. ali „Es wird biemit der Empfang des Betrages von — fl. — itd.“ in jednaki vsi s podpisom: Höhnel. — Čeravno nij moči preveč hvaliti, kar se tiče slovenskega uradovanja, prejšnjega okrajnega glavarja g. pl. Bosizija, vendar je padlo večkrat v župansk urad kakšno pečeno piše, kakor na primer: „Pošilja se slavnemu županstvu v — z naročilom itd.“ ali pa „Pošilja se slavnemu županstvu — z ozirom na tamkajšo prošnjo dne — na znanje.“

Na tistem so se uže začela pogovarjati razna občinska županstva na Krasu, kako bi bilo moči priti v okom temu nepravičnemu ravnanju od strani okrajnega glavarstva sežanskega, in kakor se čuje, ukrenila so nekatera županstva poslati na dotično mesto pritožbo zaradi te nepostavnosti. Izvrstno! da bi le ne ostalo pri dobrem ukrepu, temveč naj tudi v resnici vsa kraška županstva složno

Ko je Neždanovljev protivnik dvajsetikrat citiral ime „Ladislava“, skočil je Neždanovjev razstola ter z dlanom roke ob mizo udaril.

„Lepa avtoriteta je to, ki jo tu citirate! Kakor da bi mi ne znali, kdo je ta gospod Ladislav? Človek, ki nič druzega nij, nego lizun in blapec!“

„A—a—ah! Ta—a—ako!“ civil je Kolomejec. „Tako si vi dozvaljavate o možeh govoriti, ki so ljudem, kakor knezu Kovriškemu, prijatelji?“

Neždanov namignil je z rameni. „Lepo pripomčilo,“ je odgovoril, „ta knez Kovriškin, blapec, ki se predstavlja entuzijasta . . .“

„Ladislav je moj prijatelj,“ kričal je Kolomejec, „moj drug . . . in jaz . . .“

„Tem slabeje za vas,“ segel mu je Neždanov v besedo, „s tem potrjujete, da ste tudi vi njegovih nazorov in torej se moje besede tičejo tudi vas!“

Kolomejcev postal je bled ko smrt.

„Ka—ko? Ka—aj? Vi se podstopite . . . Vas se mora koj . . .“

„Kaj se mora koj z menoj storiti?“ vprašal je Neždanov z ironično uljudnostjo.

(Dalje prih.)

terjajo višje urade za svoja prava! Čujem, da se je v bližnjem Tomaji uže stvar razpravljala v jednej poslednjih občinskih sej. Na noge zatorej, bratje! Vzorek nam bodi moško odlično županstvo v Šempasu na Goriškem! V jedinosti je moč, zategadelj združite se in složno ter brez strahu zahtevajte, kar nam gre po zakonih; v takšno zedinjeno delovanje bili bi najpripravniji shodi županov, saj ste večkrat vkupe poklicani v Sežano h kakšnim volitvam v cestni odbor, šolski svet ali pa v drugi namen; ob jednakih prilikah bi se lehko pogovorili, česar bi bilo treba, da se ustavi daljni prekršek kakega zakona.

Kar se dostaja šolskih razmer, leži mi marsikaj na srci. Pred mnogimi leti ukrenilo in ustavilo se je bilo v c. kr. okraju šolskem svetu sežanskem, da je uraden jezik izključljivo slovenski, in tega so se doslej vsi dozdanji gospodje glavarji več ali menj držali, vlasti g. Magle moram v tej zadavi javno pohvaliti. A odkar je prišel v Sežano g. pl. Höhnel, neprestano dobivajo vodstva ljudskih učilnic samo nemške dopise. Ako ne znamo treh ali štirih besedic povedati po slovensko, kje za Boga svetega je ona razupita zmožnost slovenskega jezika? Slovenci smo potrežljivi — — ! A vsake stvari je in mora biti jedenkrat konec; oglašati ter upirati so se pričeli nekateri moški krajni šolski sveti temu večnemu nemškutarenju: z veliko radostjo omenjam, da sem izverjetnega vira doznan, da se je spet krepki tomajski krajni šolski svet, česar prvosrednik je pohvalni nadučitelj g. B., hrabro po robu postavil temu samovoljnemu postopanju gospoda glavarja pl. Höhnela, da se je imenovan krajni šol. svet v jednej svojih zadnjih sej jednoglasno izrekel proti uvedenju nemščine kakor usiljenega predmeta v tomajskoj ljudskej učilnici in da je stavil nujno predlogo: slavni c. kr. okrajni šolski svet blagovoli pobriniti se, da se odpravi nemščine nepotrebni predmet, naslanja se ob sledete točke: a) nemščina se nij poučevala v tomajskoj ljudskej učilnici od 1860. l. dalje in učenci, ki so zdaj mladeniči ali pa gospodarji, vendar prav lehko žive s slovensčino, da so nekateri še celo pri vojakih dospeli do višjih služeb; b) s tem nepotrebni predmetom se krati neobhodno koristnim naukom predragi čas, ker se je krajni učilnici svet osvedočil, da se učenci vrhu vsega obilnega truda g. nadučitelja le borno malo nemščine uče in še to naglo pozabe, kar so si je minolo leto kravovo pridobili; in c) v Tomaji je tako uže od rajnega tržaškega korarja Črneta ustanovljen nemšk pouk v posebnej urzi za one dečke, katerih roditelji želijo, da bi se njih otroci učili nemškemu jeziku, a prepričal se je vsak, da se je oglašalo za ta predmet največ šest do osem učencev. Imenovani šolski svet je tudi sprejel predlog, naj mu slavni c. kr. okrajni šolski svet v prihodnje dopisuje jedino le v slovenskem jeziku, ker udje tomajskega krajnega šolskega sveta ne razumejo nemščine iznimši dva, in da se bode odslej vsi nemški dopisi vedno vračali. Izborno, le tako naprej!

Kolikor hvale smo dolžni omenjenemu krepkemu krajnemu šolskemu svetu zaradi slovenščine, toliko graje moramo izgovoriti g. F., učitelju v Repnem, ki sam radovoljno sili (morebiti za Iškarijotove groše) nemški jezik slovenskim otrokom ter jih s tem brez vse potrebe muči; druzega mu za zdaj ne moremo svetovati, nego li vzemi sam prej nemško slovenco v roke ter uči se pridno sklanjati in spregati nemška slovesa, da ne bode tako neusmiljeno ter negalantno lomil in trpinčil ubogi nemški jezik. Tu samo povemo, da bodo natanko pod prste gledali vsem onim nepridiprovom, ki ubijajo sebe in nedolžne otročice z nekoristnim ter površnim naukom; brez milosti bodo morali po njih!

V nekaterih vaseh na Krasu imajo otroci rubade, za tega delj so zaprti za nedoločen čas n. pr. ljudske učilnice v Tomaji, kjer je — kakor se priponuje — čez šestdeset otrok rubadovih.

Srce mi še teži jako neolikano in robato postopanje poreznika (davkarja) sežanskega g. G. s

plačujočimi Kraševci, katere sem uže večkrat čul, kako so tožili, da jih je omenjeni gospod pital z zelo nedelikatnimi naslovni, katere tukaj zamolčim; a o tem vam hočem obširnejše poročati o priliki, ako se dotični g. davkar ne poboljša, ki misli, da ima same vitoroge jarce pred seboj, kadar prihaja v urad ubogi kmetje s težkimi ponezi v roci.

S. D.

Domače stvari.

— (Gospod Mondheim) je vodja tukajšnjega nemškega gledališča in v tej svojej ne posebno zavidljivej lastnosti gotovo vsikdar vesel, če mu časih pada kak slovensk goldinar v ne baš prepolni žep. Misliš bi se tedaj prav naravno, da boda ta gospod razumel svoj položaj in lepo pohlevno opravljal posel gledališkega ravnatelja. Kaj še! Sinoči predstavljal se je znana igra „Angot“ in pri tej je režiser Linori (Larivaudiére) govoril naslednje: „Ich komme auf den ball der Čital — — Kalypso, wo die weiber der halle und des naschmarktes den ton angeben — — !“ Če bi te in jednake besede izustil v kakem bankerotnem cirkusu kak razčapan „clown“, da potem nabere par soldov, še zmenili bi se ne, da se pa v zavodu, kjer voda kapital in inteligencia in veje neki čudnofin ton, žuje kaj jednakega in to ne iz ust kacega deskopraska, marveč režiserjevih, to je skrajna nesramnost. Obžalujemo, da ima nemško gledališče tega režiséra, ki Slovence sploh, zlasti pa one, ki iz milosrčnosti obiskujejo nemške predstave, tako brezozirno žali in na mestu umetljnosti prodaja — aroganco. To nij več gledališče, ampak prav navadne Thespisove gare, naj tedaj obtiče v blatu, čim preje, tem bolje.

— (Na korist blagajnici društva „Narodni dom“) priredila bode goriška čitalnica, kakor se nam od tam poroča, v svojih prostorih sijajno besedo, v goriškej okolici pa veliko ljudsko veselico. Oboje se ima izvršiti že letos. — Naj bi jo tudi vse ostale čitalnice in sploh vsa narodna društva po Slovenskem posnemala ter tako pripomogla, da se prej doseže plemeniti namen, ki je izražen v pravilih društva „Narodni dom“.

— (Kmetijski shod) bode 19. t. m. v Trzinu. Županstvo vložilo je namreč pri c. kr. deželnem vladu prošnjo, da bi ona poslala tja deželnega učitelja poljedelstva g. E. Kamarja, da bi se posvetovali, na kak način bi se najlaže močvirnat travniki okolo Trzina osušili in namačali. —

— (Tržaški pevci) napravijo dné 19. t. m. izlet v Štanjel. Pri tej priliki napravi čitalnica veselico s petjem, govorom in deklamacijo. K veselici vabi uljudno odbor.

— (Veteransko društvo v Nabrežini) priredi dne 19. februarja 1882 v dvorani Franceta Grudna „ples“, pri katerem bode svirala vojaška veteranska godba na gosli. Začetek točno ob 8. uri zvečer. K tej veselici uljudno vabi veteransko društvo.

— (Učiteljskega tovariša) 4. številka ima naslednjo zanimivo vsebino: Dodatek (novela) k šolskej postavi. — Vzgojevalne šole neogibljiva potreba zdanjega časa. — Laž v šoli. — Številjenje v nižjem razredu, piše V. Burnik. — Nazoni nauk v ljudskej šoli, piše Ivan Tomšič. — Novice pa dr. Janez Bleiweis. — Učne slike iz zgodovine, piše Tone Brezovnik. — Dopisi. — Raznotnosti. Razpisi učiteljskih služeb. — Premembe pri učiteljstvu.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 16. februar. Po končanej generalnej debati in po govorih Herbsta, Riegra in Clam-Martinica sklenilo se je z večino preiti v specijalno debato. Poklukar zavrača odločno Jacquesove napade na deželnega predsednika in na slovenski narod. Zaradi volitev v českem veleposessvu je prihodnja seja v četrtek. Konservativci računijo pri českih volitvah 16 glasov večine.

Ptuj. 16. februar. Ptujski domoljubi posedujejo od danes naprej „Narodni dom“.

Razne vesti.

* (Kdo je v Bosni in Hercegovini zadovoljen?) Neki dopisnik čudil se je v Bosni, da nobedna konfesija v zasedenih deželah nij zadovoljna. Popraševal je katoličane, pravoslavne in Turčine, a vsikdar dobil je stereotipni odgovor: E gospodine, židovi so zadovoljni, ker delajo dobro kupčijo, sicer pa nij mnogo bolje kakor prej.“

* (Ostrupljenje popajevini.) Večkrat se prigodi na kmetih, da si denejo na rano, da bi ustavili kri, pajčevino; to pa je nevarno. Iz Gindricha se poroča, da si je tam nekdo na rano del tudi pajčevino, da bi tako kri ustavil, a s tem da si je kri ostrupil.

* (Žitna producija.) Splošno največ žita, namreč nad 600 milijonov hektolitrov vsako leto, pridelava Ruska; nad 500 jih pridelajo Zjednjene države, kacih 270 Nemčija, okrog 250 Francoska, kacih 160 Avstrija, 120 Angleška, 100 Italija, 80 Španjska in 40 Turčija. Primeroma največ žita, 840 hektolitrov na jeden km, pridela Belgija, 560 Danska, 450 Nemčija, 420 Francoska, 380 Angleška, 360 Italija, 320 Nizozemska, 280 Avstrija, 270 Rumunija, 180 Španjska, po 150 Rusija in Portugalska, 120 Turčija, 100 Švica, pa 80 Grška, in Zjednjene države, in le 45 Škandinavija. Najboljšo z žitom preskrbljene Zjednjene države, kjer pride na vsacega človeka na leto 14 hektolitrov žita, na Danskem 13, v Rusiji 9, na Francoskem 7, v Rumuniji 6, v Nemčiji 6, v Španiji in Avstriji po 5, v Škandinaviji, Turčiji, Italiji in Belgiji po 4, v Angleški in Nizozemskej po 3, v Portugalskej 2, v Švici le 1.

* (Kje je najbolj mraz.) Najnižjo temperaturo na svetu ima Verbojansk v Sibiriji, s srednjim letno temperaturo — 16,7 °C. Veliko nižje se ve da so še srednje mesečne temperature nekaterih mesecev, tako imata januarju srednjo temperaturo — 45,7 °C., februarju — 49 °C., marec — 33,8 °C. Najhujši tam opazovani mraz sploh je znašal — 63,2 °C. in sicer 30 decembra 1871.

* (Statistika poslopij.) Na Dunaju se je sezidalo lanskega leta na novo 33 prtičnih hiš, 14 hiš v jedno nadstropje, 6 v dve, 53 v tri 33 v štiri nadstropja. Razširilo se je 113 prtičnih hiš, 23 hiš z jednim, 2 z dvema in 11 s tremi nadstropji. — Prezidalo se je 58 prtičnih hiš, 14 hiš z jednim, 9 z dvema, 20 s tremi in 7 s štirimi nadstropji. — Vzdignite so se 4 hiše z jednim, 2 z dvema in 2 s tremi nadstropji. — Adaptiralo se je 1036 poslopij.

* (Prebivalstvo Petrograda.) Petrograd ima zdaj 927.000 prebivalcev in je torej po prebivalstvu šesto mesto v Evropi. Pomenljivo je relativno malo število ženskih, ker pride na 100 možkih le 81 ženskih.

* (Hitrost brzojavov.) Brzovaj, ki ga je poslala angleška kraljica povodom otvorjenja avstrijske razstave iz Londona v Sydeny je premeril 16000 kilometrov dolgo pot, vkljub temu, da je imel 66 besedij, v 38 minutah. Iz Londona v Marseille pride brzovaj v 2 minutah; iz Singapura v Sidney v 35 sekundah. — V New-Yorku je dobil nek list iz Londona brzovaj v 4½ minutah; 17 minut pozneje pa je bil brzovaj uve v listu stavljen, list ves tiskan in se je uve po ulicah razprodaja.

* (Šolstvo na Švedskem) V tej zadevi vladajo na Švedskem tako ugodne razmere. 91% ljudij zna brati in pisati, in le 1% ne brati ne pisi, 8% pa samo brati. Ljudskih šol je bilo 8800, viših meščanskih 18, učiteljskih pripravnic 12; 48 nižjih in 32 višjih gimnazij, univerzi 2. namreč v

Upsali in v Stockholm, z 2000 slušatelji; — tehnične nižje šole 4, višje 1; potem 1 medicinskičen in 1 lekarinskiček zavod; 8 nižjih in 1 višja gozdarska šola; 27 nižjih in 2 višji kmetijski šoli; 1 akademijo za umetnosti in 1 za godbo; 1 šola za vojsko, 1 višja obrtniška in 9 mornarskih šol.

* (Nekoliko o prebivalstvu Švedske.) Švedska ima 4,579.000 prebivalcev, od katerih so razen 0,1% Laplandcev in 0,3% Finov vsi Nemci. — Po veri so razen prav malega in neznatnega števila katolikov in židov vsi protestantje. — Prebivalstvo je narastlo v zadnjih desetih letih za 9% ali za 2% močnejše kot v Avstriji. — Sploh je pa Švedska zelo slabo obvljena, ker prebiva v njej na 1 kv. km. samo po 10 ljudi. — Po spolu jih je 48,5% moškega, 51,5% ženskega spola.

Listnica uredništva. Gospod Matej Kobal, c. kr. deželne sodnije avskultant, zdaj na Vrhniku! V 35. št. našega lista čita se pod rubriko: „C. kr. okrajska sodnija na Vrhniku in slovenčinu“ mej drugim le, da gospod sodnik svojim avskultantom obiskovanje vrhniške čitalnice prepoveduje, a Vaše ime nij imenovano nikjer, tedaj bi se ta faktum utegnil tikati koga družega. Sicer pa zabeležimo popravek, „da nij res, da je Vam gosp. okrajni sodnik dr. Pauer kdaj odsvetoval pohod vrhniške čitalnice, še menj pa prepovedal“. Sicer pa, kaj nam koristi obiskovanje čitalnice, če Vam slovenčina preseda?

Umrli so v Ljubljani:

13. februarja: Elizabeta Majorenec, davkarskega kontrolorja vdova, 81 let, Stari trg št. 20, za starostjo.

14. februarja: Arnold Rexinger, optik, 75 let, Stari trg št. 2, za prsno vodenico. — Neža Lap, zasebnica, 81 let, Studentovske ulice št. 7.

V deželnej bolnici:

12. februarja: Matija Meden, gostač, 55 let, Poljanska cesta št. 12, za ospnico-mi.

13. februarja: Marija Kukovec, gostija, 70 let. — Jožef Proseu, gostač, 60 let.

Tujci:

14. februarja:

Pri **Slonu**: Kah z Dunaja. — Fischer iz Luttenberga. — Huitmann iz Gtadca. — Grilič z Dunaja. — Erik iz Dresdена.

Pri **Maliči**: Halieschofski z Dunaja. — Dr. Regnard iz Trsta. — Gigl, Bäler z Dunaja

Dunajska borza

dné 16. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni državni dolg v bankovcih	74	gld.	65	kr.
Enotni državni dolg v srebru	76	"	"	"
Zlata renta	92	"	20	"
1860 državno posojilo	128	"	25	"
Akcije narodne banke	814	"	"	"
Kreditne akcije	302	"	50	"
London	120	"	"	"
Srebro	—	"	"	"
Napol.	9	"	51½	"
C. kr. cekini	5	"	64	"
Državne marke	58	"	45	"
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	118	"
Državne srečke iz l. 1864	100	"	172	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	91	"	60	"
Ogrska zlata renta 6%	117	"	80	"
" papirna renta 5%	84	"	50	"
5% štajerske zemljiss. odvez. oblig.	104	"	"	"
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	113	"
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	119	"	25	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	"	25	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	103	"	50	"
Kreditne srečke	100	gld.	174	"
Rudolfove srečke	10	"	19	"
Akcije anglo-avstr. banke	120	"	117	"
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	194	"	25	"

Svarilo!

S tem svarim vsakega, naj ne posojuje mojemu mlademu pasterku **Ivanu Lochkarju** na moje ime, ker ne budem plačala jaz teh dolgov.

V Ljubljani, dné 14. februarja 1882.

Marijana Lochkar,
pekova vdova, Križevniški trg št. 5.

(94—2)

Razpis

služeb dveh občinskih policajev.

Pri mestnej občini **kamniški** sta izpraznjeni dve službi občinskih paznikov (policajev) z letno plačo 300 gld. in z deputatom v znesku 30 gld. za službeno obleko. Jeden izmed njiju dobri tudi prosto stanovanje.

Zahteva se znanje obeh deželnih jezikov v govoru in vsaj nekoliko tudi v pisanki.

Poseben ozir se bode jemal na oivše žandarme. Prosilci naj svoje prošnje vložijo do **zadnjega februvara t. l. pri**

občinskem uradu v Kamniku.

(92—2) Župan: Dr. Samec.

Hiša v Borovnici

se dá v **najem**, s šestimi sobami, prodajalnico, z vso pripravo in založščem, hlevom, vrtom in, če kdo želi, tudi poljem zraven; hiša stoji bizu cerkve. V najem se dá za tri leta. Več se zve pri **Franu Suhadolniku v Borovnici.** (95—1)

Vozni listki v Ameriko.

Kreiranje **agentur**, ki skrbijo za preseljevanje, ima nalog, da skrbijo za varnost potujočega občinstva pred sleparjami inozemskih agentov. Dokaz temu je, da vsak mnogočesarje, kakor n. pr. **Angleži in Amerikanoi** s posebnim veseljem kupujejo svoje vozne listke pri avstrijskih agentih, ker se dobivajo vedno po originalnem tarifu. Svetuje in natančnejša poročila daje (70—10)

C. kr. koncesijonirana glavna agentura

Arnolda Reifa,

spediterja za svetovni promet,

Dunaj, I. Bez., Kolowratring, Pestalozzgasse Nr. 1.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliči, (533—21)

je odločno najboljše zdravilo zoper **protein** ter **reumatizem, trganje po udih, bolečine v krizi ter živilih, oteklini, otripe sude in kito** itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno rahval. Zahteva naj se samo **zoper trganje po dr. Maliči** z zraven stojecih znamenj; i steklen-ka 50 kr., pravega prodaje samo

lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyha

na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

V Ameriko!

Potovanje od **Antwerpna** velja gld. 48 s prav dobro hrano vred. Do **Antwerpna** gld. 31, torej vкуп za jedno osobo gld. 79 a. v. Ta pot je za 535 milj krajša, kakor čez Hamburg ali Bremen. Natančnejša poročila o vožnji daje (679—6)

A. REIF,

spediter, Dunaj, I., Pestalozzgasse 1.

Cené ure!

Po poštnem povzetji po **najaj**, če poslate mijilijon, čilo je torej

1 cylinder-ure od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 12 — zdaj gld. 5,25.

1 ancre-ure od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 15 — zdaj gld. 7,25.

1 srebrno ancre-ure z verižico; prej gld. 25 — zdaj gld. 11,25.

1 srebrno remontoir-ure-Washington z verižico; prej gld. 30 — zdaj gld. 15.

Zlate ure za gospere; prej gld. 40 — zdaj gld. 20.

Zlate remontoirs; prej gld. 100 — zdaj gld. 40.

Jamči se za 5 let.

PH. FROMM,
Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse gegeüber der Wollzeile, Wien. (65—3)

Pogrebna ustanov
Frana Doberleta v Ljubljani
priporoča svoje takozvane
imitirane rakve od kovin.

Izdelane so iz lesa v tako lepe oblike in solidno, **slične** so po metačni barvi z bogatim vokusnim liščom od brona **pravim rakvam od kovin** popolnem in so **ravno takocene, kakor do zdaj navadne lesene rakve**. Na telegrafu naročilo z naznanjeno dolgostno mero pošiljajo se takoj na vse železniške postaje. Ustanov deva **na prost oder in pokopava**, ono tudi oskrbi **sijajno dekoriranje in pogrebe** v zunaj Ljubljane, kakor tudi oskrbljuje **vence** in **trakovce z napisi**, naposlед tudi **transport mrljev** na v